

Αριθμός 420

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΈΡΓΑ
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2005 ΕΩΣ 2008
Αρ. 140(Ι)/2005

Διάταγμα δυνάμει του άρθρου 20(β)

Ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται σ' αυτόν από το άρθρο 20(β) του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου του 2005 έως 2008, εκδίδει το ακόλουθο Διάταγμα.

1. Το Διάταγμα αυτό θα αναφέρεται ως το περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα [Οδηγίες για την Ετοιμασία Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα] Διάταγμα του 2008.

Το περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα [Οδηγίες για την Ετοιμασία Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα] Διάταγμα του 2008

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Οδηγίες αυτές απευθύνονται προς όλους όσους συμβάλλουν με κάποιον τρόπο στην ετοιμασία μιας Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον. Οι παράγραφοι 1 μέχρι 11 αναφέρονται σε γενικότερα θέματα ή και θέματα διαδικασίας (διαβούλευση, παρουσίαση κλπ), ενώ οι παράγραφοι 12- 16 αφορούν το περιεχόμενο των ΜΕΕΠ.

Η Υπηρεσία Περιβάλλοντος στα πλαίσια εφαρμογής του σχετικού Νόμου εκδίδει τις Οδηγίες οι οποίες αναμένεται να ακολουθούνται από τους μελετητές για την καλύτερη και πιο εύρυθμη λειτουργία της όλης διαδικασίας.

Για όλες τις παραγράφους και παραμέτρους που αναφέρονται στις Οδηγίες αυτές, αναμένεται η μελέτη να διαμορφωθεί ανάλογα, αφού γίνει συσχετισμός του έργου με το περιβάλλον και προδιαγραφούν, με αιτιολόγηση, οι επιλογές, οι παράμετροι του έργου, οι πτυχές του περιβάλλοντος και οι παράμετροι των επιπτώσεων που θα αξιολογηθούν.

Τονίζεται ότι το παρόν κείμενο αφορά οδηγίες ετοιμασίας ΜΕΕΠ και σε καμιά περίπτωση και με κανένα τρόπο δεν εμποδίζει την Περιβαλλοντική Αρχή ή τα μέλη της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, να ζητήσουν οποιαδήποτε επιπλέον στοιχεία κρίνουν απαραίτητα για την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου στο περιβάλλον.

2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Για τους σκοπούς της ΜΕΕΠ, ως περιβάλλον πρέπει θα αναφέρεται το σύνολο των παραγόντων και στοιχείων με τα οποία δυναμικά αλληλοεπιδρά το έργο αυτό, σε επίπεδο τοπικό και ευρύτερο (νησιού), βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν (χωρίς να είναι εξαντλητική η παρούσα παράθεση) την αειφόρο/βιώσιμη ανάπτυξη, την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής και την υγεία του πληθυσμού, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση, την ενότητα του χώρου της περιοχής, τη σημειολογία και διαχρονική χρήση του χώρου καθώς και τις αισθητικές αξίες. Στο πλαίσιο διασφάλισης αλλά και αναβάθμισης των σημαντικών πιο πάνω παραγόντων, αναμένεται η πλήρως τεκμηριωμένη – ποσοτικοποιημένη προσέγγιση, τόσο της κάθε παραμέτρου δυνητικού επηρεασμού του περιβάλλοντος από το έργο, αλλά κυρίως της αλληλεπίδρασης του συνόλου των εξεταζόμενων περιβαλλοντικών παραμέτρων με το έργο κατά τη σύλληψη, σχεδιασμό και λειτουργία του. Αλληλένδετες με το γενικότερο σκεπτικό διασφάλισης του περιβάλλοντος και ως εκ τούτου σημαντικές κατά την εξέταση κάθε προτεινόμενης λύσης προστασίας, κρίνονται και οι κοινωνικές και οικονομικές παράμετροι που το συνθέτουν.

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

3.1. Αντικείμενο μελέτης είναι ο τεκμηριωμένος εντοπισμός των αναμενόμενων από το έργο θετικών και αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, τη δημόσια υγεία και τις ανέσεις, η υποβολή συγκριτικής τεκμηριωμένης διαπίστωσης όσον αφορά τις περιβαλλοντικές διαστάσεις των διαφόρων εναλλακτικών λύσεων (αν υπάρχουν ή, αν όχι, να προταθούν), η υποβολή εισηγήσεων για την πλέον περιβαλλοντικά αποδεκτή εναλλακτική λύση, περιλαμβανομένης και της επανεξέτασης της μορφής, όδευσης, χωροδιάταξης των σχετικών κατασκευών, των γεωμετρικών και άλλων χαρακτηριστικών του έργου και της διαφοροποίησης στο μέγεθός του, για την αποφυγή, απάμβλυνση, ελαχιστοποίηση ή, όπου είναι δυνατόν, αποκατάσταση ή αναπλήρωση των αρνητικών επιπτώσεων που θα εντοπιστούν και θα είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν και οποιασδήποτε δράσης ή μέτρων για να αποζημιωθεί, φυσικά ή χρηματικά, οποιαδήποτε απώλεια ή ζημιά στο περιβάλλον και ο εντοπισμός, επιμέρους και συναθροιστικά, των επιπτώσεων, και του βαθμού τους, που δεν θα είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν, αποφευχθούν, απάμβλυνθούν, ελαχιστοποιηθούν, αποκατασταθούν, αντιστραφούν ή αναπληρωθούν και που θα παραμείνουν σοβαρές, μόνιμες ή μη αντιστρεπτές και μετά τη λήψη των μέτρων που θα εισηγηθούν οι μελετητές.

3.2. Πρέπει να θεωρείται ότι η επιλογή της μη προώθησης ενός έργου για τεκμηριωμένα σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, αποτελεί πάντα επιλογή η οποία πρέπει να εξετάζεται. Η επιλογή αυτή θα πρέπει να συναρτάται με την ανάγκη για την επίτευξη υψηλών επιπέδων προστασίας και, όταν υπάρχει ή διαφαίνεται απειλή για σημαντική μείωση ή απώλεια στη βιολογική ποικιλομορφία ή για σοβαρές ζημιές στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, η απουσία πλήρους επιστημονικής βεβαιότητας δεν θα πρέπει να αποτρέπει τους μελετητές από το να εισηγηθούν τη λήψη δραστικών μέτρων ή τη μη προώθηση ενός έργου.

4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

4.1. Η μελέτη πρέπει να είναι γραμμένη σε μια από τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας, ή σε επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού αυτό ζητηθεί και εγκριθεί από την Περιβαλλοντική Αρχή σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 12 του Νόμου.

4.2. Η μελέτη πρέπει να είναι ακριβής και συγκεκριμένη όσον αφορά όλα τα σημαντικά θέματα με τα οποία καταπιάνεται, που άπτονται της υλοποίησης του έργου και να συνοδεύεται, απαραίτητα, ιδιαίτερα όσον αφορά την περιγραφή και αξιολόγηση του περιβάλλοντος και των επιπτώσεων, με τους κατάλληλους σε κλίμακα, για κάθε περίπτωση, τοπογραφικούς, κτηματικούς ή άλλους απαραίτητους χάρτες, αρχιτεκτονικά σχέδια και φωτογραφίες, καθώς και με τα απαραίτητα στοιχεία, μετρήσεις, υπολογισμούς, πίνακες, διαγράμματα, κλπ.

4.3. Στην αρχή της μελέτης, να δοθεί περίληψη των διαπιστώσεων της, των κύριων περιβαλλοντικών προβλημάτων που εντοπίστηκαν και των μέτρων που εισηγείται η μελέτη για την αντιμετώπισή και παρακολούθησή τους.

4.4. Το κυρίως κείμενο πρέπει να συνοδεύεται από μικρές περιλήψεις του κάθε κεφαλαίου, καθώς και με αναφορά στις πηγές των στοιχείων. Η παρουσίαση των μελετών, να είναι φιλική στο περιβάλλον, π.χ. παράδοση σε ηλεκτρονική μορφή, σε ανακυκλωμένο χαρτί, εκτύπωση μπρος-πίσω, μικρή γραμματοσειρά κτλ.

4.5. Στο κείμενο χρειάζεται να ενσωματωθεί και μη τεχνική περίληψη των πληροφοριών και διαπιστώσεων.

4.6. Χρειάζεται αναλυτική παράθεση των υποθέσεων και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των επιπτώσεων, καθώς και των δυσκολιών (τεχνικές ελλείψεις ή ελλειπείς

γνώσεις) που συναντήθηκαν κατά τη συλλογή και αξιολόγηση των πληροφοριών και των κενών σε γνώση και των αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίστηκαν κατά την ετοιμασία της μελέτης. Η σοβαρότητα των αβεβαιοτήτων αυτών σε σχέση με την υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να αναλύεται και να προτείνονται πιθανόν απαραίτητες πρόσθετες μελέτες/δράσεις.

4.7. Είναι απαραίτητο να γίνει ονομαστική αναφορά σε αυτούς που ετοίμασαν τη μελέτη, τα προσόντα και τη σχετική πείρα τους, ενώ θα πρέπει ο κάθε εμπειρογνώμονας που συμμετείχε στην ομάδα ετοιμασίας της μελέτης να υπογράψει έγγραφο που ετοιμάστηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή, με το οποίο να αναλαμβάνει την ευθύνη για την ορθότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στη Μελέτη.

Επίσης, πρέπει να γίνεται αναλυτική αναφορά στη βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε, η οποία θα πρέπει να προέρχεται από επιστημονικά συγγράμματα, αλλά και στοιχεία αρμόδιων Κυβερνητικών Υπηρεσιών. Η επιλογή της βιβλιογραφίας πρέπει να γίνεται έχοντας υπόψη τη βιογεωγραφική θέση της Κύπρου και τις ιδιαιτερότητες της και να αποφεύγεται η χρήση παραδειγμάτων από περιοχές με διαφορετικό κλίμα και περιβαλλοντικές παραμέτρους (π.χ. βόρειο-ευρωπαϊκές χώρες).

4.8. Για την αξιολόγηση της μελέτης από την αρμόδια Επιτροπή χρειάζονται 20 αντίγραφα, καθώς επίσης και η Μελέτη σε ηλεκτρονική μορφή για τοποθέτησή της στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (μέχρι 2ΜΒ μέγεθος), η οποία γίνεται για σκοπούς διαφάνειας και για διευκόλυνση της πρόσβασης του κοινού στην πληροφόρηση αυτή. Η Περιβαλλοντική Αρχή δύναται να ζητήσει πέραν των 20 αντιγράφων σε περίπτωση που το μέγεθος του έργου επιβάλλει την ενημέρωση και παράθεση απόψεων από περισσότερους φορείς, οργανώσεις ή τοπικές αρχές.

5. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

5.1. Σκοποί και περιοχές που το έργο προορίζεται να εξυπηρετήσει, σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, πληροφορίες και μελέτες που εκπονήθηκαν για την προώθησή του, συμπεριλαμβανομένης κριτικής αναφοράς στις εναλλακτικές λύσεις και επιλογές που εξετάστηκαν, περιλαμβανομένων εναλλακτικών τοποθεσιών, οδεύσεων, μορφών και περιεχομένου του έργου, των λόγων που οδήγησαν στην επιλογή της συγκεκριμένης λύσης και του συγκεκριμένου μεγέθους και σύνθεσης του έργου και των λόγων αποκλεισμού/ απόρριψης εναλλακτικών επιλογών, παραγωγικών διαδικασιών, τεχνολογιών και μεθόδων κατασκευής και λειτουργίας ή άλλων τρόπων ικανοποίησης των αναγκών τις οποίες το έργο προορίζεται να εξυπηρετήσει.

5.2. Στην περίπτωση που ο προτείνων το έργο δεν εξέτασε εναλλακτικές λύσεις, αναμένεται να εξεταστούν τέτοιες πιθανές λύσεις από το Μελετητή και να γίνουν κατάλληλες εισηγήσεις. Επίσης, αναμένεται και εξέταση της μηδενικής λύσης. Νοείται ότι, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει οποιαδήποτε περαιτέρω στοιχεία κρίνει απαραίτητα που να τεκμηριώνουν ότι η λύση που προτείνεται είναι η πλέον αποδεκτή όσον αφορά τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

5.3. Σημαντική θεωρείται και η αναφορά στο βιώσιμο και βιοκλιματικό σχεδιασμό του έργου (π.χ. η χρήση οικολογικών δομικών υλικών και υλικών φιλικών προς το περιβάλλον, εξασφάλιση ηλιασμού το χειμώνα και προστασία από τον ήλιο το καλοκαίρι) και στην εξοικονόμηση ενέργειας και για το πώς όλα τα προαναφερόμενα έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον σχεδιασμό του έργου.

6. ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ/ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

6.1. Πρέπει να ζητηθούν και να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι απόψεις όλων των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης οι περιοχές των οποίων θα επηρεαστούν από το έργο, άλλων επηρεαζόμενων

ομάδων πληθυσμού, μη κυβερνητικών οργανισμών, δημοσίων και ημικρατικών υπηρεσιών, καθώς επίσης και οποιασδήποτε άλλης ομάδας, φορέα ή ατόμων που μπορεί να θεωρηθεί ως εμπλεκόμενο/επηρεαζόμενο μέρος. Οι απόψεις αυτές, δεδομένου ότι δόθηκαν στους μελετητές γραπτώς, θα πρέπει να παρατίθενται αυτούσιες σε παράρτημα της μελέτης. Ανάλογα με την παράμετρο, οι σχετικές απόψεις θα πρέπει να παρατεθούν στο ανάλογο κεφάλαιο της μελέτης όπου θα δίνεται η απάντηση του μελετητή επί της απόψεως καθώς επίσης και τα συμπεράσματα και εισηγήσεις. Στο κεφάλαιο των εισηγήσεων και συμπερασμάτων θα πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά οι απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων/οργανισμών/συνόλων/ατόμων που έχουν ληφθεί υπόψη από τους μελετητές, καθώς επίσης και σε ποιο βαθμό και ποιες οι εισηγήσεις των μελετητών για προσέγγιση του θέματος.

6.2. Στις περιπτώσεις μελετών για έργα του ευρύ δημόσιου τομέα, αναμένεται να γίνουν παρουσιάσεις των προκαταρκτικών συμπερασμάτων των μελετητών σε δημόσιες συγκεντρώσεις που θα διοργανώσουν, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές. Οι δημόσιες συγκεντρώσεις θα πρέπει να ανακοινώνονται έγκαιρα στον ημερήσιο τύπο και σε άλλα ΜΜΕ. Αυτό γίνεται με την ευθύνη του μελετητή/αιτητή, της Δημόσιας Αρχής αλλά και των Τοπικών Αρχών.

7. ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ/ ΧΡΗΣΗ ΜΟΝΤΕΛΩΝ /ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

7.1. Σε όλες τις περιπτώσεις που γίνονται αναφορές σε: εκπομπές, απόβλητα και λύματα, (περιλαμβανομένων και επεξεργασμένων) και την ποιότητα και απόρριψή τους, οσμές, επιπτώσεις στους υδροφορείς και στα χερσαία, υδάτινα και παράκτια οικοσυστήματα, είδη χλωρίδας και πανίδας, κυματικές παραμέτρους, πεδία ροής, στερεομεταφορά, κυκλοφοριακό φόρτο, θόρυβο και την εν γένει ποιότητα του περιβάλλοντος, πρέπει να γίνουν διαχρονικοί υπολογισμοί των εκπομπών, συγκεντρώσεων και επιπέδων, τόσο για την υφιστάμενη όσο και για την αναμενόμενη κατάσταση, με το έργο και χωρίς το έργο.

7.2. Οι εκτιμήσεις πρέπει να αναφέρονται στη μορφή, ποσότητα, σύσταση, μέγεθος, συγκεντρώσεις και επίπεδα χαρακτηριστικών παραμέτρων, περιλαμβανομένων και σχεδιαγραμμάτων διασποράς και κατανομής τους.

7.3. Πρέπει να χρησιμοποιηθούν διεθνώς αποδεκτά μοντέλα και μεθοδολογίες και να γίνει σύγκριση των υπολογισμών με την χωρίς το έργο κατάσταση.

7.4. Όσον αφορά τα πρότυπα, πρέπει να χρησιμοποιηθούν Κυπριακά πρότυπα και ποιοτικοί στόχοι ή, ελλείψει αυτών, γενικά αποδεκτά πρότυπα στο χώρο της Μεσογείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή, ελλείψει αυτών, κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή/ και διεθνών οργανισμών, όπου είναι τα αυστηρότερα.

7.5. Δεδομένης της παρουσίας παρόμοιας κλίμακας έργων στην Κύπρο και πολύ περισσότερο στο εξωτερικό, αναμένεται να γίνουν και να χρησιμοποιηθούν κατάλληλες σχετικές παρατηρήσεις ή/και μετρήσεις από παρόμοια ή παρεμφερή έργα σε παρόμοιες ή παρεμφερείς περιοχές, στηριγμένες σε επιστημονικά αποδεκτό αριθμό μετρήσεων και δειγματοληψιών. Οι μονάδες μέτρησης, όπου είναι εφικτό, να είναι συγκρίσιμες.

7.6. Αναμένεται εισήγηση συγκεκριμένων διαδικασιών και μεθόδων/οργανολογιών μέτρησης όλων των σημαντικών παραμέτρων αλληλεπίδρασης του έργου με το περιβάλλον, στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης και ελέγχου των παραμέτρων αυτών, που θα καλύπτει τη φάση κατασκευής αλλά και τη φάση λειτουργίας του έργου. Στο σύστημα αυτό αναμένεται να περιλαμβάνονται και οι διαδικασίες ελέγχου του βαθμού συντήρησης και εύρυθμης λειτουργίας όλων των πηγών του έργου που αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον.

Επίσης, για κάθε παράμετρο και πηγή εκπομπής, αναμένεται να καθορίζεται και το αντίστοιχο διαστασιολογημένο – ποσοτικοποιημένο σχέδιο έκτακτης ανάγκης (contingency plan).

7.7. Για όλα τα πιο πάνω, να δοθούν όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες όσον αφορά τα πρότυπα, τα μονιέλα, τις αποδεκτές ή καινοτόμες μεθοδολογίες που θα χρησιμοποιηθούν, τον αριθμό των μετρήσεων και δειγματοληψιών που έγιναν, τις συγκεκριμένες παραμέτρους που μετρήθηκαν σε κάθε περίπτωση, τα παρόμοια ή παρεμφερή έργα, τις περιοχές όπου έγιναν οι συγκριτικές μετρήσεις, κλπ.

8. ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Η ορολογία που θα χρησιμοποιηθεί κατά την εξαγωγή των συμπερασμάτων όσον αφορά το βαθμό των επιπτώσεων πρέπει να είναι δόκιμη και να επεξηγηθούν και αιτιολογηθούν, τόσο τα ποιοτικά όσο και τα ποσοτικά κριτήρια που θα χαρακτηρίζουν κάθε μια από τις ορολογίες που θα χρησιμοποιηθούν για την κάθε παράμετρο.

9. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Θα πρέπει να ετοιμαστούν πίνακες σύγκρισης μεταξύ των διαφόρων εναλλακτικών λύσεων (αν υπάρχουν ή αν θα προταθούν από τους μελετητές) περιλαμβανομένης και της σύγκρισης της κατάστασης με το έργο και χωρίς το έργο για κάθε μια από αυτές, οι οποίοι να παρέχουν τη συγκριτική τους αξιολόγηση με αριθμητικές μονάδες οι οποίες πρέπει να καθοριστούν για την κάθε παράμετρο, με συγκεκριμένη επεξήγηση και αιτιολόγηση του βαθμού βαρύτητας που τους δόθηκε.

10. ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ

Ο όρος έργο πρέπει να θεωρείται ότι περιλαμβάνει όλες τις εναλλακτικές λύσεις που προτείνονται (αν υπάρχουν), τις διάφορες κατασκευές και διεργασίες, την όλη υποδομή που θα απαιτηθεί, τα μηχανήματα που θα εγκατασταθούν, τις διαδικασίες και τις μεθόδους κατασκευής, παραγωγής, λειτουργίας, χρήσης και συντήρησης οποιασδήποτε μορφής πρώτης ύλης ή/και απόβλητου, τη χρησιμοποίηση ή διαταραχή ειδών πανίδας και χλωρίδας, τη χρήση ή διαφοροποίηση οποιουδήποτε δρόμου, την ανάγκη κατασκευής, διεύρυνσης ή άλλως πως διαφοροποίησης άλλου έργου, π.χ. κυκλοφοριακούς κόμβους, παράκτιους και χερσαίους αγωγούς, αντλιοστάσια, δεξαμενές και άλλες κατασκευές και εργασίες σε οποιοδήποτε σημείο που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τη δημιουργία και λειτουργία του έργου ή θα προέλθουν ως απόρροια της απόφασης για την υλοποίησή του.

11. ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η περιοχή μελέτης πρέπει να καθοριστεί, αιτιολογώντας τον καθορισμό, λαμβάνοντας υπόψη τη μορφή και το περιεχόμενο του έργου και τις αναμενόμενες επιπτώσεις από αυτό. Η περιοχή μελέτης μπορεί να είναι διαφορετική για διαφορετικές παραμέτρους, αν αυτό αιτιολογείται και η σχετική αιτιολογία πρέπει να αναφερθεί στη μελέτη. Η κατάθεση τοπογραφικών ή άλλων χαρτών που υποβοηθούν την όλη διαδικασία αξιολόγησης της Μελέτης κρίνεται απαραίτητη.

12. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

12.1. Στον τομέα αυτό πρέπει να καλυφθούν οι βασικές αρχές, φιλοσοφία και σκοπός του έργου, περιλαμβανομένης και περιγραφής των κύριων χαρακτηριστικών οποιασδήποτε παραγωγικής διαδικασίας, τόσο κατασκευαστικής όσο και λειτουργικής, με έμφαση στα ακόλουθα:

- Είδος, μέγεθος και σκοποί του έργου.

- Περιγραφή των φυσικών και τεχνικών χαρακτηριστικών του συνόλου του έργου και απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση γης κατά τα στάδια της κατασκευής και λειτουργίας του.

- Περιγραφή των κυριότερων χαρακτηριστικών των μεθόδων κατασκευής και λειτουργίας του έργου και του είδους, μορφής, ποσότητας και ποιότητας των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν και οποιεσδήποτε σχετικές τεχνικές λεπτομέρειες.

- Πρόβλεψη του τύπου, μορφής και ποσότητας των καταλοίπων και εκπομπών ρύπων, αποβλήτων και υπολειμμάτων, περιλαμβανομένων αλλά όχι περιοριζόμενων σε απορρίψεις στα νερά, την ατμόσφαιρα και το έδαφος, θορύβου, δονήσεων, φωτισμού, θερμότητας και ακτινοβολίας, που αναμένεται να προέλθουν ως αποτέλεσμα του έργου, κατά την κατασκευή, λειτουργία και συντήρησή του και, όπου αυτό θα ισχύει, ως αποτέλεσμα της εγκατάλειψης ή του τερματισμού της λειτουργίας του.

- Αν το έργο συνεπάγεται την εισαγωγή και χρήση γενετικά (διαφοροποιημένων) τροποποιημένων οργανισμών, προϊόντων βιοτεχνολογίας ή μη ενδημικών ή ιθαγενών ειδών πανίδας και χλωρίδας, χρειάζεται λεπτομερής επιστημονική περιγραφή τους, ανάλυση της προέλευσης και των ιδιαίτερων αναγκών τους και αναφορά σε διεθνείς συμβάσεις που ρυθμίζουν τη διακίνηση ή προστασία τους.

Πιο αναλυτικά, και χωρίς επηρεασμό της γενικότητας των πιο πάνω, αναμένεται να καλυφθούν και τα ακόλουθα:

12.2. Υπόδειξη σε τοπογραφικούς χάρτες κατάλληλης κλίμακας της ακριβούς τοποθεσίας του έργου καθώς και της περιοχής μελέτης.

12.3. Για κάθε εναλλακτική λύση, υπόδειξη, σε κατάλληλης κλίμακας χάρτες, των προτεινόμενων διαδρομών, επιμέρους κατασκευών, ανισόπεδων κόμβων, γεφυριών, τοίχων αντιστήριξης, πυλώνων, πεζοδρομίων, ποδηλατοδρόμων, της χωροδιάταξης των διαφόρων επιμέρους συστατικών μερών του έργου, της ακριβούς θέσης όλων των κτισμάτων, υπόγειων δεξαμενών, πισινών, αποβάθρων, αντλιοστασίων, εγκαταστάσεων κλιματισμού, εξαεριστήρων, χώρων ψυχαγωγίας και θεάματος, κυματοθραυστών, παράκτιων κατασκευών, θαλάσσιων σπορ, προβλητών, ιχθυοκλωβών, παράκτιων και θαλάσσιων επιχωματώσεων και εκβαθύνσεων, εγκαταστάσεων και διευκολύνσεων αναψυχής, δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, σημείων εκπομπής αέριων, υγρών και στερεών αποβλήτων, προβλεπόμενων εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων, λεπτομερειών τοποιέχνησης, λεπτομερειών κατασκευής και διαχείρισης κλειστών χώρων, αγωγών, λεκανών εμπλουτισμού, αντιληκτικών συγκροτημάτων, πηγαδιών άντλησης και παρακολούθησης, εργαστηρίων, βοηθητικών υποστατικών απαραίτητων για το έργο, κλπ.

12.4. Ανώτατος συντελεστής δόμησης και ποσοστό κάλυψης κλπ. και λεπτομέρειες για τυχόν αναγκαίες παρεκκλίσεις από τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις.

12.5. Αρχιτεκτονική σύνθεση, μορφή, υλικά κατασκευής, όγκοι, πυκνότητα και ύψος κατασκευών, κατασκευαστικά πρότυπα, πλάτη, κλίσεις, γωνίες, πρανή, χρώματα εγκαταστάσεων και τύποι σημάτων, σκιάς που θα δημιουργούνται, φυσικός φωτισμός και αερισμός, σε συσχέτισμό προς την κλίμακα και το χαρακτήρα της περιοχής και τον εν γένει χαρακτήρα του Κυπριακού περιβάλλοντος. Τα έργα πρέπει να συνάδουν με την έννοια της αειφορίας όσον αφορά τη μεθοδολογία, μέσα και υλικά που θα χρησιμοποιηθούν καθώς επίσης και όσον αφορά τον ολικό σχεδιασμό του έργου και την μετέπειτα λειτουργία του.

12.6. Μέγεθος και δυναμικότητα του έργου με επιμέρους αναφορά στους τύπους και τον αριθμό των οχημάτων, σκαφών ή αεροσκαφών που θα το χρησιμοποιούν και τη διαχρονική κατανομή τους, με ιδιαίτερη αναφορά στις περιόδους αιχμής και τις βραδινές ώρες.

12.7. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής και λειτουργίας του έργου και τρόποι και ωράρια λειτουργίας των επιμέρους χρήσεων (συνεχής, ασυνεχής, εποχιακή, κλπ).

12.8. Ανάγκες, περιοχές και πληθυσμό, που το έργο προορίζεται να εξυπηρετήσει.

12.9. Ανάγκες σε προσωπικό, περιλαμβανομένου προσωπικού που θα στεγαστεί στο χώρο και αναγκαία καταλύματα, περιοχές προέλευσης και διακίνησης εργαζομένων, αριθμός προμηθευτών και χρηστών, σε συνάρτηση προς τα συγκοινωνιακά μέσα που θα χρησιμοποιούν, διαχρονική κατανομή του αριθμού και τύπου των οχημάτων, με ιδιαίτερη αναφορά στις περιόδους αιχμής και τις βραδινές ώρες, την αύξηση στην κυκλοφορία οχημάτων και τη εν-γένει κίνηση στην περιοχή μελέτης ως αποτέλεσμα του έργου, περιλαμβανομένης και πιθανής αυξημένης κίνησης στη θάλασσα (όπου εφαρμόζεται).

12.10. Συναφείς χρήσεις και συνεπακόλουθες αναπτύξεις που αναμένεται να προέλθουν ως αποτέλεσμα της λειτουργίας του έργου και κατασκευές που προβλέπονται ή που εύλογα αναμένεται να απαιτηθούν στο μέλλον λόγω των αναγκών του έργου.

12.11. Πρόβλεψη για αποκατάσταση του τοπίου, εκτάσεις που θα εξωραϊστούν μετά την κατασκευή και ελεύθεροι χώροι που θα δημιουργηθούν καθώς επίσης και δημόσιοι χώροι που θα τοπιοτεχνηθούν.

12.12. Οδικές προσβάσεις στο έργο, χώροι στάθμευσης, ανάγκες για κατασκευή νέων δρόμων, τροποποίηση ή βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και για κατάργηση νόμιμων ή παραδοσιακών προσβάσεων και πρόνοιες για αντικατάστασή τους.

12.13. Απόβλητα, εκπομπές και λύματα κατά είδος, μορφή, ποσότητα, σύσταση, σθένος, ποιοτικά χαρακτηριστικά, που υπολογίζεται να δημιουργηθούν κατά τη λειτουργία και συντήρηση του έργου (στερεά και υγρά απόβλητα, υγειονομικά λύματα, περιπτώματα και πλεονάσματα τροφής, νεκρά ζώα ή ψάρια, ιλύς, αιμολύματα, σωματίδια, καπνός, σκόνη, απορρίμματα, οσμές, αερολύματα, απόβλητα συσκευασιών, νερά εξωτερικών επιφανειών και επιφανειακών απορροών, απόβλητα από τη διατήρηση και χρήση ζώων, επικίνδυνα, υπολείμματα φαρμακομπογιών, μεταχειρισμένα μηχανέλαια, κλπ.) και προγραμματιζόμενες μέθοδοι περιορισμού της δημιουργίας/ περισυλλογής/ αποθήκευσης/ επεξεργασίας/ ανακύκλωσης/ απόρριψης/ χρήσης τους, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά τη λειτουργία και συντήρηση του έργου.

12.14. Σε περίπτωση όπου υπάρχουν λέβητες ή άλλες εστίες καύσης, λεπτομέρειες ως προς τον τύπο του λέβητα ή των εστιών καύσης, τη μέγιστη ικανότητα ατμοπαραγωγής, τη μέγιστη κατανάλωση καυσίμου, τον τύπο του καυσίμου που θα χρησιμοποιείται, την περιεκτικότητα του καυσίμου σε θείο, τις εκπομπές CO₂, NO_x και SO_x ανά μονάδα καυσίμου, κλπ., σε συνάρτηση προς τις υποχρεώσεις της Δημοκρατίας με βάση διεθνείς συμβάσεις και την κυπριακή νομοθεσία. Σημαντική θεωρείται και η χρήση μοντέλων διασποράς ρύπων, συνυπολογίζοντας το υφιστάμενο επίπεδο συγκέντρωσης ρύπων.

12.15. Τεχνητός φωτισμός (εσωτερικός και εξωτερικός) από το έργο και συστήματα που θα χρησιμοποιηθούν. Στο σημείο αυτό να παρατεθούν οι ανάγκες του έργου σε φωτισμό και οι εναλλακτικές δυνατότητες/τεχνικές κάλυψης των αναγκών αυτών για να επιτευχθεί η μέγιστη

εξοικονόμηση ενέργειας και να περιοριστεί στο ελάχιστο η φωτορύπανση του περιβάλλοντα χώρου.

12.16. Διερεύνηση και καταγραφή πιθανών πηγών εκπομπής ιονίζουσας ακτινοβολίας ή/και ηλεκτρομαγνητικών πεδίων που θα δημιουργούνται, συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης εγκατάστασης υποσταθμού ηλεκτρικής ενέργειας.

12.17. Αναγνώριση, ποσοτικοποίηση και απάμβλυνση πιθανών εκπομπών οσμών, θερμότητας και υγρασίας κατά τη διάρκεια κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης του έργου, τόσο από, όσο και προς το έργο.

12.18. Να καταγραφούν οι ανάγκες του έργου σε νερό και να δοθεί περιγραφή του τρόπου ύδρευσης. Επιπρόσθετα να παρατεθούν στοιχεία σχετικά με τις πηγές προέλευσης και τα σημεία υδροληψίας, τις απαιτούμενες παροχές, τα συστήματα ύδρευσης, τα στοιχεία χρήσης του νερού που θα καταναλώνεται, τα συστήματα εξοικονόμησης νερού και τέλος να περιγράφονται οι εφικτές εναλλακτικές λύσεις.

12.19. Πηγές και εστίες θορύβου και δονήσεις από οχήματα, μηχανήματα, κατασκευές, λειτουργίες και χρήσεις που αναμένεται να προκαλούν θόρυβο, τη μέρα ή/και τη νύχτα. Συγκεκριμένα, να περιλαμβάνεται υπολογισμός της έντασης/συχνότητας του θορύβου που αναμένεται να εκπέμπει η κάθε πηγή, οι χρήσεις γης στην ευρύτερη περιοχή που πιθανών να επηρεαστούν από τη λειτουργία των πηγών αυτών και η διαδικασία ελέγχου της αποτελεσματικότητας των μέτρων μετριασμού της όχλησης. Όπου είναι δυνατό να παρατίθενται σχετικοί χάρτες θορύβου τόσο της ευρύτερης περιοχής του έργου όσο και στον άμεσο χώρο του έργου.

12.20. Περιγραφή των παραγωγικών διαδικασιών- περιλαμβανομένων όπου είναι σχετικό, συστημάτων διατροφής και των λειτουργικών χαρακτηριστικών, περιλαμβανομένων του είδους, των ποσοτήτων και της συχνότητας χρήσης ή παραγωγής πρώτων υλών, πρόσθετων υλικών, φαρμάκων, τελικών προϊόντων και παραπροϊόντων, θρεπτικών συστατικών, διαγράμματα ροής όπου θα αναγράφονται το είδος, το μέγεθος και ο εξοπλισμός κάθε ενδιάμεσης μονάδας της παραγωγικής διαδικασίας, το είδος των εισερχόμενων και εξερχόμενων υλών κάθε μονάδας, η παραγωγική ικανότητα για τα τελικά και ενδιάμεσα προϊόντα και το γενικό ισοζύγιο υλικών, τα μέσα μεταφοράς και ο τόπος προμήθειας και διάθεσής τους.

12.21. Κατανάλωση ενέργειας και εφικτές εναλλακτικές λύσεις για κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του έργου (συμπεριλαμβανομένων και των ανανεώσιμων), καύσιμα (ποσότητα, μεταφορά, αποθήκευση, χρήση, απόρριψη), ανάγκες για αναβάθμιση του δικτύου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένης της κατασκευής οποιουδήποτε υποσταθμού και της διέλευσης γραμμών ρεύματος υψηλής τάσης. Επίσης, θα πρέπει να γίνεται αναφορά στην ενεργειακή του απόδοση και στα μέσα ή εξοπλισμό που θα χρησιμοποιηθούν για μέγιστη επίτευξη Εξοικονόμησης Ενέργειας (EΞΕ).

12.22. Επιφανειακές απορροές και διευθετήσεις και μέθοδοι αποχέτευσης των όμβριων νερών.

12.23. Συνολική επιφάνεια που θα τυγχάνει εκμετάλλευσης ή θα καλύπτεται με χορτοτάπητα ή θα ποτίζεται, είδη και συνθήκες συντήρησης γρασιδιού και φυτών, φυτοφάρμακα (είδη, ποσότητες, μέθοδοι και ρυθμοί εφαρμογής, ποσότητες ανά μονάδα επιφάνειας, τοξικές ιδιότητες σε συσχετισμό με το βαθμό έκθεσης σε τοξικές δόσεις των ανθρώπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας), λιπάσματα (είδη, ποσότητες και συχνότητα λίπανσης, ποσότητες ανά μονάδα επιφάνειας). Για όλα τα προαναφερόμενα να παρατεθούν και οι εναλλακτικές λύσεις που μελετήθηκαν όσον αφορά την τοποτέχνηση του χώρου, την κατανάλωση νερού άρδευσης, τη χρήση λιπασμάτων και ζιζανιοκτόνων, τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων κήπου κτλ.

12.24. Σε ότι αφορά τα στερεά απορρίμματα από κουζίνες, καφετερίες, γραφεία, εξωτερικούς χώρους κ.α. αναμένεται να γίνουν εισηγήσεις σχετικά με την εφαρμογή συστήματος διαχείρισης τους με προτάσεις σχετικά με διαχωρισμό και ανακύκλωση υλικών. Επίσης αναμένονται συγκεκριμένες εισηγήσεις για επιλογή προϊόντων και πρώτων υλών με τη λιγότερη δυνατή ποσότητα υλικών συσκευασίας. Σε ότι αφορά μικρές ποσότητες απορριμμάτων ειδικών κατηγοριών (π.χ. μηχανέλαια, χημικά καθαριστικά, υλικά συντήρησης εξοπλισμού κλπ.), να προταθούν διαδικασίες διαχείρισής τους.

13. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

13.1. Προπαρασκευαστικές εργασίες και έργα που χρειάζονται, χώροι τοποθέτησης γερανών και μηχανημάτων στο εργοτάξιο και εγκατάστασης υγειονομικών διευκολύνσεων, χώροι προσωρινής απόθεσης μπαζών και υλικών κατασκευής, εκκαθάριση βλάστησης, επιχώσεις βιοτόπων ή σημαντικών γεωμορφωμάτων, αποστραγγίσεις και σοβαρή επέμβαση στο περιβάλλον τόσο εντός όσο και εκτός του γηπέδου του έργου, υλικά εκσκαφής που θα απομακρυνθούν, με αναφορά στην ποσότητα και ποιότητά τους και τους χώρους απόρριψης, μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν για εκσκαφές ή τοποθετήσεις αγωγών, περιλαμβανομένης αναφοράς σε τυχόν χρήση εκρηκτικών και χώροι διακίνησης και συντήρησης μηχανημάτων, μέθοδοι περισυλλογής και χώροι απόρριψης στερεών και υγρών αποβλήτων και μπαζών, περιλαμβανομένων μεταχειρισμένων μηχανέλαιων και αχρήστων υλικών, όπως ελαστικά, εξαρτήματα οχημάτων, κλπ.

13.2. Ποσότητες υλικών που θα μεταφερθούν στο χώρο κατασκευής, περιλαμβανομένων άμμου και χώματος για τη δημιουργία γηπέδων, χώροι από όπου θα μεταφερθούν και αποτεθούν τα υλικά, διαδρομή οχημάτων και μηχανημάτων από το χώρο προέλευσης στο χώρο εργασίας- αν θα επηρεάσουν κατοικημένες περιοχές ή περιοχές ή χώρους που χρησιμοποιούνται από το κοινό ή περιοχές ή χώρους αναψυχής.

13.3. Δονήσεις, θόρυβος, σκόνη και άλλες εστίες ρύπανσης, σε συνάρτηση προς το χρονοδιάγραμμα των εργασιών, την αναμενόμενη περίοδο εκτέλεσής τους και τις ώρες εργασίας, ιδιαίτερα εκτός εργάσιμων ωρών, τα Σαββατοκύριακα ή αργίες ή κατά την ανοιξιάτικη και καλοκαιρινή περίοδο, περίοδοι που θα προκληθούν προβλήματα στη διακίνηση οχημάτων ή την πρόσβαση γεωργών ή άλλων ιδιοκτητών ή χρηστών της περιοχής προς τις ιδιοκτησίες τους ή τη διέλευση από την περιοχή ή την πρόσβαση του κοινού προς περιοχές τις οποίες επισκέπτεται και την παραλία.

13.4. Σε περίπτωση ημι-υπόγειων ή υπόγειων κατασκευών, μέθοδοι και μέτρα διασφάλισης της σταθερότητας υπέργειων κατασκευών.

13.5. Κατεδάφιση υποστατικών που περιέχουν αμιάντο, αφαίρεση υλικών που περιέχουν αμιάντο, μεθοδολογία εργασίας, είδος αμιάντου και όγκος υλικών, μέτρα προστασίας προσωπικού και περιβάλλοντος, τρόποι μεταφοράς, χώροι και τρόποι ασφαλούς απόρριψης άχρηστων υλικών αμιάντου.

14. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

14.1. Περιγραφή των στοιχείων του περιβάλλοντος στην κατάσταση στην οποία βρίσκονται προ της διενέργειας οποιασδήποτε επέμβασης για την πραγματοποίηση του έργου και που ενδέχεται να επηρεαστούν με την υλοποίηση και λειτουργία του έργου, με τη χρήση κατάλληλων τοπογραφικών χαρτών (και βαθυμετρικών χαρτών, αν προβλέπονται θαλάσσιες κατασκευές ή επεμβάσεις), σε συνάρτηση με την ακριβή τοποθεσία του έργου και το εύρος της περιοχής μελέτης.

14.2. Πληθυσμός (αριθμοί, πυκνότητα, εγγύτητα,) και κυριότερες ασχολίες των κατοίκων και επισκεπτών/χρηστών (μόνιμων, εποχιακών ή παροδικών) της περιοχής.

14.3. Έκταση και ιδιοκτησία γης που θα επηρεαστεί.

14.4. Χρήσεις γης, περιλαμβανομένων οικιστικών μονάδων, περιοχών, κέντρων ή συγκροτημάτων, αρχαιοτήτων, μνημείων και άλλων παραδοσιακών κατασκευών ή τοποθεσιών ή μορφωμάτων ή χώρων αρχαιολογικής, ιστορικής ή πολιτιστικής σημασίας, πηγαδιών και λαγουμιών, διατρήσεων ύδρευσης και άρδευσης, λατομείων, μεταλλείων, αερολιμένων, έργων υποδομής, οργανωμένων ή περιστασιακών σκυβαλότοπων, σταθμών επεξεργασίας αποβλήτων, ιχθυοτροφείων, περιοχών ή μονάδων γεωργικής και κτηνοτροφικής χρήσης, άλλων μεμονωμένων οικονομικών μονάδων, προγραμματιζόμενων δραστηριοτήτων ανάπτυξης, χώρων αθλοπαιδιών, νοσοκομείων, σχολείων και άλλων δραστηριοτήτων και χρήσεων ιδιαίτερα ευπαθών στις συνθήκες του περιβάλλοντος ή με ιδιαίτερες ανάγκες για ασφάλεια από ατυχήματα, τουριστικών και επισιτιστικών μονάδων, παραλιακών, θαλάσσιων και υποθαλάσσιων ή υπόγειων κατασκευών ή εγκαταστάσεων, κλπ.

14.5. Ζώνες και περιοχές τουριστικής, παραθεριστικής, οικιστικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής και λατομικής ανάπτυξης, σχετικές πρόνοιες των σχεδίων ανάπτυξεων (Δήλωσης Πολιτικής για την Ύπαιθρο ή Τοπικού Σχεδίου ή Σχεδίου Περιοχής).

14.6. Γραμμή της ζώνης προστασίας της παραλίας και πραγματική θέση και έκταση της ακτής.

14.7. Περιοχές και παραλίες χρησιμοποιούμενες από το κοινό, με αξιολόγηση της συχνότητας χρήσης τους και της εξάρτησης της ελκυστικότητάς τους από το χαρακτήρα και την κλίμακα του χώρου και καταλληλότητα της περιοχής μελέτης για αναψυχή, κολύμβηση, θαλάσσια σπορ, τουριστική και παραθεριστική ανάπτυξη. Αναφορά σε πληροφορίες που τυχόν υπάρχουν για την μελλοντική χρήση της περιοχής.

14.8. Ανάγλυφο, κλίσεις εδάφους, μορφολογία του χώρου και της ακτής, αξιόλογα χαρακτηριστικά του τοπίου, ποτάμιοι σχηματισμοί, κοιλάδες, απολιθωματοφόρες περιοχές, πανοραμική θέα και οπτικά πεδία, περιοχές ή σημεία ιδιαίτερης αισθητικής σημασίας, βουνά, λόφοι, λίμνες, βοσκοτόπιοι, έλη, ρυάκια, πηγές, γκρεμοί, σπήλαια, φαράγγια, αναβαθμίδες, περιοχές του Δικτύου «Φύση 2000», άλλες προστατευόμενες περιοχές, ή άλλα ιδιαίτερα γεωμορφώματα.

14.9. Γεωλογικά, γεωτεχνικά και σεισμολογικά χαρακτηριστικά, ορυκτός πλούτος.

14.10. Έδαφος, διαπερατότητα, σταθερότητα, μετακινήσεις και φαινόμενα μετατόπισης εδαφών.

14.11. Ποιότητα της θάλασσας, της ατμόσφαιρας, των νερών, του εδάφους και της κατάστασης όσον αφορά το θόρυβο, σε συνάρτηση προς τις υφιστάμενες πηγές ρύπανσης και θορύβου και προβληματικοί για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία χώροι, χρήσεις ή εγκαταστάσεις.

14.12. Υφιστάμενα και προγραμματιζόμενα έργα δημόσιας και αστικής υποδομής, περιλαμβανομένων αποχετευτικών συστημάτων αστικών λυμάτων και όμβριων υδάτων, σταθμών και δικτύων ηλεκτροπαραγωγής, ηλεκτροπρομήθειας, τηλεπικοινωνιών, υδατοπρομήθειας, -περιλαμβανομένων και υπόγειων και υποθαλάσσιων αγωγών και καλωδίων-, σταθμών επεξεργασίας λυμάτων-περιλαμβανομένων και αγωγών απόρριψης στη θάλασσα.

14.13. Αλιευτικά πεδία, περιλαμβανομένων και θαλάσσιων διαδρόμων διακίνησης αλιευτικών σκαφών.

14.14. Διάδρομοι προσγείωσης / απογείωσης αεροσκαφών.

14.15. Βαθυμετρικές παρατηρήσεις, μορφολογία βυθού, θερμοκρασία νερού, αλατότητα, κυματισμοί και κύριες διευθύνσεις και δύναμη των κυμάτων, κυματικό κλίμα, κυματική ενέργεια, πεδία ροής, ρεύματα που δημιουργούνται από τους επιφανειακούς ανέμους ή τα κύματα, απόθεση ιλύς, κινήσεις άμμου, συγκεντρώσεις άμμου, απώλεια άμμου σε διάφορες χρονικές περιόδους (στερεομεταφερόμενες ποσότητες, διευθύνσεις μεταφοράς), στάθμη παλίρροιας, συχνότητα εξαιρετικών περιστατικών, αμμοθίνες, αμμώδεις, χαλικώδεις ή πετρώδεις παραλίες, βαθμός σταθερότητας ή διάβρωσης, εξάρτησή τους από τη μεταφορά ιλύς από τη θάλασσα ή την ενδοχώρα.

14.16. Καταγραφή και περιγραφή των ειδών χλωρίδας και πανίδας, με ιδιαίτερη έμφαση στην οικολογική ισορροπία και τη βιολογική ποικιλομορφία, με αναφορά στην πυκνότητα, ποιότητα, μοναδικότητα, ιδιαιτερότητα και σπανιότητά τους. Καταγραφή θαλάσσιων ειδών, ευαίσθητων χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και βιοτόπων, όπως φυσικών και τεχνητών υδροβιοτόπων και περιοχών που γεινιάζουν με αυτές, σπάνιων ή προστατευόμενων ειδών, προστατευόμενων περιοχών, ειδών εμπορικής σημασίας, θαλάσσιων ειδών με σημασία για την αλιεία, ειδών που επηρεάζονται από θόρυβο, το νυκτερινό φωτισμό ή την παρουσία του ανθρώπου, φυτοκοινωνιών (ιδιαίτερα φυτών που περιλαμβάνονται στο «Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου»), ποσοστών φυτοκάλυψης, ορνιθοπανίδας, θηραμάτων, περιοχών φωλιάσματος αποδημητικών πτηνών, περιόδους μετανάστευσης και φωλεοποίησης, δασωμένων ή δασικών εκτάσεων, δημόσιων πάρκων, χώρων πρασίνου, αξιολογών μεμονωμένων δένδρων (αιωνόβια δένδρα και δένδρα μνημεία της φύσης) και συστάδων δένδρων, κλπ. Επίσης, με βάση τις προαναφερόμενες καταγραφές, θα πρέπει να γίνει ποσοτική εκτίμηση των επιπτώσεων στα είδη χλωρίδας και πανίδας που θα επηρεαστούν λόγω της προτεινόμενης ανάπτυξης, ενώ ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνεται στις επιπτώσεις που θα επιφέρει το έργο στους οικότοπους και είδη των περιοχών του Δικτύου «Φύση 2000».

14.17. Μετεωρολογικά δεδομένα, θερμοκρασία και μέση βροχόπτωση, συνθήκες υγρασίας, χιονοπτώσεις και θερμοκρασιακές αναστροφές, κατευθύνσεις, ένταση, συχνότητα και σταθερότητα των ανέμων, περίοδοι και ποσοστό νηνεμίας, συχνότητα φαινομένων όπως ομίχλη και δυνατοί άνεμοι.

14.18. Υδρολογία, περιλαμβανομένης της φυσικής αποχέτευσης σε περιόδους ψηλής βροχόπτωσης, πλημμυρικές παροχές, θέσεις συγκέντρωσης και φυσικής απορροής των νερών της βροχής, απορροές διαρρεόντων ρευμάτων, υπόγεια νερά και συνθήκες εμπλουτισμού τους, αποστραγγιστικά και αρδευτικά έργα και δίκτυα.

15. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η Μελέτη αναμένεται να περιλαμβάνει λεπτομερή αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου κατά τη διάρκεια κατασκευής, αλλά και κατά τη λειτουργία του. Αναλυτικά θα πρέπει να περιλαμβάνει τα πιο κάτω:

15.1. Αξιολόγηση όλων των θετικών και αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, την ποιότητα της ζωής και τις συνθήκες εργασίας - σε ποιοτικούς και ποσοτικούς όρους χαρακτηριστικών παραμέτρων, ως αποτέλεσμα της κατασκευής, λειτουργίας, συντήρησης και κατεδάφισης του έργου (άμεσες/ έμμεσες, συναθροιστικές, βραχυπρόθεσμες/ μακροπρόθεσμες, θετικές/ αρνητικές, παροδικές/ περιοδικές/ μόνιμες, ανατρέψιμες/ οριστικές), καλύπτοντας και σενάριο υπό τις δυσμενέστερες των συνθηκών και υπολογισμοί και

προβλέψεις των επιπτώσεων, συναξιολογώντας τις με υφιστάμενες πηγές ρύπανσης και με άλλες δραστηριότητες και εγκαταστάσεις που υφίστανται ή έχουν εγκριθεί ή βρίσκονται υπό εκτέλεση ή που λογικά δυνατόν να αναμένεται να προταθούν από τον αιτητή ή άλλους στην ευρύτερη περιοχή δυνητικού επηρεασμού του έργου.

15.2. Συμβατότητα του έργου με τις πολιτικές που ακολουθούνται στους διάφορους τομείς από τα αρμόδια τμήματα.

15.3. Επιπτώσεις από την απορρόφηση εργατικού δυναμικού από άλλες δραστηριότητες.

15.4. Συμβατότητα του έργου με υφιστάμενες ή προγραμματιζόμενες χρήσεις γης ή δραστηριότητες και επιπτώσεις στην υφιστάμενη χρήση γης, επιπτώσεις που αναμένονται από την προσέλκυση παρεμφερών προς το έργο χρήσεων ή χρήσεων που δυνατό να το ακολουθούν ή να δημιουργηθούν εξαιτίας του, εκτοπισμός υφιστάμενων χρήσεων, θετικός ή αρνητικός επηρεασμός των προοπτικών αναπτύξεως και των αναγκών επέκτασης διαφόρων χρήσεων.

15.5. Επιπτώσεις στη δημόσια υποδομή λόγω αναγκών αναβάθμισης ή/ και επανασχεδιασμού ή/ και επέκτασης ή /και διαφοροποίησης ή /και μετακίνησης ή/ και δυσμενούς επηρεασμού του οδικού δικτύου, των δικτύων ηλεκτρισμού, τηλεπικοινωνιών (περιλαμβανομένων και υποθαλάσσιων αγωγών και καλωδίων) και του συστήματος αποκομιδής σκουβάλων, της παροχής υπηρεσιών ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης.

15.6. Κυκλοφοριακή συμφόρηση, αύξηση στα ατυχήματα, πρόκληση δυσχέρειας στις εν γένει ανέσεις των κατοίκων ή άλλων χρηστών της περιοχής, επιπτώσεις στις συνθήκες καθημερινής ζωής και ασφάλειας και υγείας των κατοίκων και χρηστών της περιοχής και στην ομαλή λειτουργία της κοινωνικό-οικονομικής υποδομής, περιλαμβανομένης της βιωσιμότητας υφιστάμενων οικονομικών δραστηριοτήτων, των επιπτώσεων στις αξίες γης και στη διακοπή, επηρεασμό ή πρόκληση δυσχέρειας στην πρόσβαση άλλων χώρων ή εγκαταστάσεων ή ιδιοκτησιών, στους ανοικτούς δημόσιους χώρους, στο χαρακτήρα και την κλίμακα περιοχών και στην αισθητική ποιότητα και την ελκυστικότητά τους,

15.7. Επιπτώσεις και πρόκληση δυσχερειών ή άλλης μορφής δυσμενής επηρεασμός στη χρήση ή αξιοποίηση γεωργικής γης, και τις αξίες της γεωργικής γης, στη βιωσιμότητα αρδευτικών, γεωργικών και κτηνοτροφικών έργων, σε χερσαίες ή /και θαλάσσιες επιφάνειες ή διαδρόμους για χρήση από επαγγελματίες και ερασιτέχνες ψαράδες.

15.8. Απώλεια/ καταστροφή/ υποβάθμιση/ προβολή/ προστασία ή άλλης μορφής θετικός ή αρνητικός επηρεασμός στοιχείων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής ή αρχαιολογικών στοιχείων ή άλλων ιστορικών ή πολιτιστικών στοιχείων ή χώρων ή περιοχών με ιδιαιτερότητα, ή περιοχών συνδεδεμένων με θρύλους και παραδόσεις και τις τοπικές αξίες.

15.9. Δυσμενής επηρεασμός ανθρώπων, πληθυσμού (αλλαγή στην εγκατάσταση, διασπορά, πυκνότητα, ρυθμός αύξησης), κατοικίας (επηρεασμός υπάρχουσας, ανάγκη για νέες), κτιρίων, άλλων σημαντικών ανθρώπινων κατασκευών, υλικών αγαθών και περιουσίας και, γενικά, στο μη φυσικό περιβάλλον, επηρεασμός της σταθερότητας και ευστάθειας κατασκευών, ιδιαίτερα στην περίπτωση υπόγειων έργων.

15.10. Συμβατότητα της σύνθεσης, μορφής, υλικών κατασκευής, όγκων, πυκνότητας και ύψους των κατασκευών και των χρωμάτων των εγκαταστάσεων και σημάτων με την κλίμακα της περιοχής και τον εν γένει χαρακτήρα του Κυπριακού φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, αισθητική ρύπανση, περιλαμβανομένων έντονων αντιθέσεων των νέων κατασκευών με το χαρακτήρα και την κλίμακα της περιοχής, επιπτώσεις από το νυκτερινό φωτισμό, επιπτώσεις

στη μορφολογία, αλλοίωση του τοπίου, δυσμενής διαφοροποίηση της αισθητικής ποιότητας και της ελκυστικότητας της ακτογραμμής, διακοπή ή παρεμπόδιση της υφιστάμενης οπτικής και αισθητικής ελκυστικότητας, διακοπή ή παρεμπόδιση οπτικών πεδίων, περιλαμβανομένης της θέας του ορίζοντα και της θάλασσας, επηρεασμός δομών, μεταβολή στην κλίμακα του χώρου, απώλεια σημαντικών χαρακτηριστικών του τοπίου, επιπτώσεις σε χαρακτηριστικούς γεωμορφολογικούς σχηματισμούς, απώλεια κοιλάδων.

15.11. Αύξηση του ρυθμού χρήσης ή αξιοποίησης οποιουδήποτε φυσικού πόρου ή σημαντική εξάντληση οποιουδήποτε μη ανανεώσιμου φυσικού πόρου.

15.12. Ατμοσφαιρική ρύπανση, περιλαμβανομένης της ρύπανσης από την αυξημένη κυκλοφορία, τις βιομηχανίες/βιοτεχνίες, τις οσμές, τα σκάφη και τη σκόνη, ρύπανση από μηχανοστάσια, κλιβάνους ή καυστήρες, εγκαταστάσεις ιππασίας, κλπ.

15.13 Συμβολή του έργου στις κλιματικές αλλαγές.

15.14. Ρύπανση των νερών, περιλαμβανομένης της ρύπανσης από πετρελαιοειδή και μεταχειρισμένα μηχανέλαια, βαρέα μέταλλα, της μικροβιολογικής και χημικής ρύπανσης, της ρύπανσης από λιπάσματα και φυτοφάρμακα, της διείσδυσης χημικών ουσιών στα ιζήματα, μέσω του εδάφους ή με επιφανειακή ροή και ρύπανση υπόγειων και επιφανειακών νερών.

15.15. Επιπτώσεις στο επιφανειακό υδατικό δυναμικό, τις φυσικές απορροές, το γενικότερο υδρολογικό σύστημα, τους υπόγειους υδροφορείς, σε περιοχές εμπλουτισμού, διατρήσεις υδατοπρομήθειας και άρδευσης, στην κοίτη και τα πρηνή ποτάμια σχηματισμών, περιλαμβανομένης και της απόρριψης ή κατολισθήσης υλικών εκσκαφής, διακοπή ή επέμβαση σε δίκτυα αποστράγγισης ή/ και μεταφοράς ιλύος.

15.16. Αλλαγές ή μεταβολές στα ρεύματα, ρυάκια, ποταμούς, τις κινήσεις επιφανειακού και υπόγειου νερού, τους ρυθμούς απορρόφησης, αποστράγγισης ή απόπλυσης.

15.17. Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους, περιλαμβανομένων των πιέσεων για πόσιμο νερό και άρδευση σε συνάρτηση με τη στέρησή τους για άλλες χρήσεις και της αλλαγής του ισοζυγίου υδάτινων αναγκών.

15.18. Εδαφολογικές επιπτώσεις όπως πρόκληση ασταθών καταστάσεων, διασπάσεις, μετατοπίσεις, συμπίεσεις ή υπερκαλύψεις, υποβάθμιση εδάφους (μεταβολή στα φυσικά και χημικά του χαρακτηριστικά), κατολισθήσεις, καθιζήσεις, πλημμύρες, απερίμωση.

15.19. Επιπτώσεις στην αλιεία, την ιχθυοκαλλιέργεια και τη ναυσιπλοΐα.

15.20. Ανάπτυξη εντόμων με ανθεκτικότητα στα φυτοφάρμακα και πιθανός επηρεασμός από αυτά άλλων οργανισμών μη-στόχων, εισαγωγή φυτοφαρμάκων στην τροφική αλυσίδα.

15.21. Πηγές και ύψος θορύβου (π.χ. αύξηση υφιστάμενων επιπέδων θορύβου, έκθεση σε ψηλά επίπεδα θορύβου), σκόνης και δονήσεων κατά περίοδο από τις εργασίες κατασκευής και τη λειτουργία, χρήση ή συντήρηση του έργου, περιλαμβανομένου του θορύβου από συστήματα κλιματισμού και άλλες πηγές.

15.22. Αλλαγή των κινήσεων του αέρα, της υγρασίας ή της θερμοκρασίας ή οποιαδήποτε αλλαγή στο κλίμα είτε τοπικά είτε σε μεγαλύτερη έκταση.

15.23. Αλλαγές στη συλλογή, εναπόθεση ή διάβρωση της άμμου των ακτών, στη δημιουργία λάσπης, στην εναπόθεση ή διάβρωση που μπορούν να αλλάξουν την κοίτη ποταμού ή ρυακιού

ή τον πυθμένα της θάλασσας ή οποιουδήποτε κόλπου, ορμίσκου ή λίμνης, ελάττωση στη μεταφορά ιλύος και τη στερεομεταφορά.

15.24. Επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον - λαμβανομένης υπόψη και της τυχόν αναμενόμενης αύξησης στη διακίνηση σκαφών στον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο της Κύπρου, περιλαμβανομένης της θαλάσσιας ρύπανσης από πειρελαιοειδή και μεταχειρισμένα μηχανέλαια, αύξηση αλμυρότητας, θολότητα, ανάπτυξη ευτροφισμού, επιπτώσεις στη θαλάσσια οικολογία και τη θνησιμότητα θαλάσσιων οργανισμών, αλλαγή θαλάσσιων οικοσυστημάτων, χημική και μικροβιολογική ρύπανση, αλλαγές στον κυματισμό, τη συγκέντρωση και διαφοροποίηση της ενέργειας των κυμάτων και των ρευμάτων.

15.25. Ειδικά για τη ρύπανση από έργα που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, ιδιαίτερη έμφαση χρειάζεται να δοθεί στις επιπτώσεις στη θάλασσα και την παραλία από την τοποθέτηση γερανών, τις εκσκαφές και επιχρωματώσεις και την απόρριψη μπαζών, τη ρύπανση από πειρελαιοειδή και μεταχειρισμένα μηχανέλαια, τα στερεά και υγρά απόβλητα, την ελλιπή λειτουργία σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, τυχάες απορροές, υπερχειλίσεις, πλεονάσματα από το πιθανό πότισμα κήπων, απόρριψη υλικών καθαρισμού, αποπλύσεις πισινών, διακίνηση οχημάτων και μηχανημάτων, τοποθέτηση αποβάθρων για μηχανήματα κατασκευής στη θάλασσα κλπ.

15.26. Διακοπή, επηρεασμός, ή πρόκληση δυσχέρειας στην πρόσβαση του κοινού προς την παραλία/ ακτή, περιλαμβανομένου και του επηρεασμού της απόλαυσής της από το κοινό, απώλεια χώρων στάθμευσης οχημάτων και δίοδων καθόδου του κοινού προς την παραλία, πιέσεις στον παράλιο χώρο, περιλαμβανομένων παραλιακών εκτάσεων, απώλεια θαλάσσιας επιφάνειας για κολύμβηση και αναψυχή.

15.27. Αύξηση των κινδύνων για ατυχήματα από την προσφορά θαλάσσιων σπορ, τον ελλιμενισμό και τη διακίνηση σκαφών, οχημάτων ή αεροσκαφών.

15.28. Επιπτώσεις στη χλωρίδα και την πανίδα, απώλεια ή υποβάθμιση βιοτόπων και υδροβιότοπων, κίνδυνοι για την άγρια ζωή, επηρεασμός των βιοτόπων αποδημητικών πτηνών, διακοπή οικοτόπων ή διαδρόμων επικοινωνίας πληθυσμών ειδών, δημιουργία συνθηκών εκτοπισμού ειδών, σε δασική ή δασωμένη γη, αύξηση των κινδύνων για πρόκληση πυρκαγιών, δυσμενής επηρεασμός της αποτελεσματικότητας προγραμμάτων πυροπροστασίας, καταστροφή χώρου περάσματος αποδημητικών ειδών, καταστροφή υδρόβιας πανίδας, μείωση ή περιορισμός ελεύθερων ανοικτών χώρων, ελάττωση φυτοκάλυψης, απώλεια ανοικτών δημόσιων χώρων ή χώρων πρασίνου, αποκοπή δένδρων ή συστάδων δένδρων. Επιπρόσθετα, να γίνεται εισήγηση για προστατευτικά και κατασταλτικά μέτρα πυροπροστασίας.

Ιδιαίτερα για την εκτίμηση των επιπτώσεων από την εισαγωγή στο περιβάλλον μη ενδημικών ή ιθαγενών ειδών, πρέπει να αξιολογούνται τα δεδομένα που αφορούν τις συνήθειες αναπαραγωγής και διατροφής, την παθολογία τους, τις μεταναστευτικές τους συνήθειες, τα είδη με τα οποία διατρέφονται, τα είδη με τα οποία δυνατόν να είναι ανταγωνιστικά, το βαθμό κινδύνου από την γενετική τους ανάμιξη με ενδημικά ή ιθαγενή είδη, το βαθμό κινδύνου απελευθέρωσης ή δραπέτευσής τους στο περιβάλλον, τις δυνατότητες που θα παρέχονται για αντίδραση σε έκτακτα περιστατικά ή για έλεγχο ή σύλληψη ή καταστροφή τους, τις τυχόν επιπτώσεις σε γεωργικά ή δασικά είδη, κλπ.

15.29. Αν το έργο θα περιλαμβάνει το χειρισμό ή αποθήκευση ή δημιουργία τοξικών ή επικίνδυνων ουσιών ή αποβλήτων ή διαδικασιών ή διεργασιών ή τη χρήση ή απελευθέρωση ή εισαγωγή στο περιβάλλον γενετικά διαφοροποιημένων οργανισμών, προϊόντων βιοτεχνολογίας ή μη ιθαγενών ειδών πανίδας και χλωρίδας, πρέπει να γίνει εκτίμηση του βαθμού επικινδυνότητας καθώς και των επιπτώσεων από την τυχάια, εσκεμμένη ή

προγραμματισμένη απόρριψη ή απελευθέρωση ή εισαγωγή στο περιβάλλον, στη δημόσια υγεία, στα οικοσυστήματα και στα ενδημικά ή ιθαγενή είδη άγριας ζωής και στα καλλιεργημένα φυτά και κατοικίδια ζώα.

16. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ/ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ/ ΜΕΤΡΑ

16.1. Σύγκριση της κατάστασης με το έργο και χωρίς το έργο, για κάθε εναλλακτική λύση όσον αφορά τις κύριες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, τη δημόσια υγεία και τις ανέσεις των κατοίκων και των χρηστών της περιοχής μελέτης και υποβολή τεκμηριωμένης διαπίστωσης για το βαθμό και τη σοβαρότητα των επιπτώσεων από το έργο, επιμέρους και συναθροιστικά.

16.2. Τεκμηριωμένη διαπίστωση αν το έργο δεν θα πρέπει να προωθηθεί για σοβαρούς λόγους που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, ή , αν υπάρχει, για την πλέον περιβαλλοντικά αποδεκτή εναλλακτική λύση και, σε τέτοια περίπτωση, ανάλογη ιεράρχηση των υπολοίπων (αν υπάρχουν).

16.3. Για την περίπτωση που υφίσταται περιβαλλοντικά αποδεκτή λύση, η υποβολή τεκμηριωμένων, αιτιολογημένων και εφικτών προτάσεων και εισηγήσεων για μέτρα και προγράμματα εξάλειψης, μετριασμού, πρόληψης, αποφυγής, απάμβλυνσης, ελαχιστοποίησης ή, όπου είναι δυνατόν, αποκατάστασης ή αναπλήρωσης των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, τις ανέσεις και την υγεία των κατοίκων ή χρηστών της περιοχής οι οποίες θα εντοπιστούν και θα είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν περιλαμβανομένων και των ακολούθων:

- Διαφοροποίηση του έργου και των στόχων του, υλικά που θα χρησιμοποιηθούν εναλλακτικές αρχιτεκτονικές, χωροταξικές ή τεχνολογικές επιλογές, τρόπος κατασκευής, λειτουργίας/ χρήσης και συντήρησης, σύνθεση, και δυναμικότητα του έργου, επιλογές διασφάλισης του απαιτούμενου χώρου για το έργο, για την όδευση και τα κατασκευαστικά και γεωμετρικά χαρακτηριστικά και πρότυπα, τους ανισόπεδους κόμβους, τα πρανή και τους τοίχους ανιστήριξης, προστασία της δημόσιας παραλίας, αποκατάσταση του χώρου, συμπληρωματικές διευθετήσεις για προσβάσεις, τοπιοτεχνήσεις, χρήση ηχοδιαφραγμάτων, κυκλοφοριακή διαχείριση και μέτρα ελέγχου οχημάτων, ρυθμίσεις στις πολεοδομικές ζώνες, κ.α.

- Πρόγραμμα και σχέδιο διαχείρισης των μεθόδων εργασίας, των άχρηστων υλικών, ουσιών, αποβλήτων και μπαζών, των χώρων του εργοταξίου, των υλικών κατασκευής, του είδους και των προδιαγραφών οχημάτων και μηχανημάτων κατασκευής, των δονήσεων, των διακινήσεων, του θορύβου, της σκόνης, του νυκτερινού φωτισμού, των καυσαερίων, μετριασμού των διακινήσεων, ελαχιστοποίησης των εκσκαφών, συγκράτησης, περισυλλογής, απομάκρυνσης και απόρριψης μεταχειρισμένων μηχανέλαιων και μπαζών, χώρων στέγασης και υγειονομικών συνθηκών εργατικού προσωπικού, ορθολογικής αποθήκευση υλικών κατασκευής, διακίνησης και λειτουργίας μηχανικού εξοπλισμού, μεθόδων εκβάθυνσης και εκσκαφών, στο χερσαίο, παράκτιο και θαλάσσιο χώρο, κλπ.

- Σχετικοί με την κατασκευή και λειτουργία του έργου νόμοι, κανονισμοί και κώδικες πρακτικής οι οποίοι θα ακολουθηθούν και που αφορούν στην ποιότητα του περιβάλλοντος, τη δημόσια υγεία και ασφάλεια, τον έλεγχο των χρήσεων γης, τη χωροταξία, το κυκλοφοριακό δίκτυο, τη διαχείριση αποβλήτων, την προστασία της φύσης, τη διαχείριση της παράκτιας ζώνης κλπ.

- Πολιτική για την περιβαλλοντικά φιλική διαχείριση των εγκαταστάσεων, περιλαμβανομένων της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης, της μικροσυσκευασίας, κλπ.

- Πρόγραμμα για την παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος σε συνάρτηση με τις επιπτώσεις από το έργο καθώς και εισηγήσεις για την εξέταση των μακροπρόθεσμων

περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών επιδράσεων από τις επιπτώσεις που θα περιγραφούν.

- Μέτρα ορθολογικής διαχείρισης της λειτουργίας/ χρήσης/ συντήρησης/ κατεδάφισης του έργου (π.χ. απομάκρυνση και απόρριψη μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, περισυλλογή και επαναχρησιμοποίηση υλικών και περιορισμός της δημιουργίας αποβλήτων και ιδιαίτερα στερεών απορριμμάτων, εξοικονόμηση νερού και ενέργειας, ορθολογική αποθήκευση και χρήση πετρελαιοειδών, διαχείριση και χρήση υλικών καθαρισμού, λειτουργία μηχανολογικού εξοπλισμού και σταθμών περισυλλογής ή διευθετήσεων επεξεργασίας λυμάτων, ποιοτικά πρότυπα επεξεργασμένων αποβλήτων και λυμάτων, ορθολογική χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, τρόποι και χώροι διάθεσης νερού πίσίνας όταν θα αντικαθίσταται, λειτουργία πλυντηρίων και κλιβάνων, συστήματα περισυλλογής υγρών και στερεών αποβλήτων, διευθετήσεις για προσβάσεις, τοπιοτεχνήσεις, μέτρα ελέγχου σκαφών, περιορισμού της ρύπανσης και του θορύβου, αποσυναρμολόγηση εγκαταστάσεων).

- Μέτρα ασφαλείας και προγράμματα άμεσης αντίδρασης που θα υιοθετηθούν για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και ασφάλειας σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, απόρριψης επικίνδυνων ουσιών, απωλειών από παράκτιες/ επίγειες/ υπόγειες κατασκευές και της λειτουργίας αντλιών, φωτιάς, εκρήξεων ή άλλων σοβαρών ατυχημάτων, τυχαίων διαρροών σκαφών/ ναυαγίων, μη αποδοτικής λειτουργίας συστήματος περισυλλογής ή επεξεργασίας λυμάτων ή κλιβάνων, υπερχειλίσεων τόσο από το έργο όσο και από δραστηριότητες που μπορούν να επηρεάσουν το έργο, πλημμύρων και σοβαρών ατυχημάτων που προκαλούν την διαρροή ουσιών στο περιβάλλον, αποφυγή της δημιουργίας λιμναζόντων νερών, εσίων μόλυνσης και ευτροφισμού.

16.4. Εντοπισμός, επιμέρους και συναθροιστικά, των αρνητικών επιπτώσεων και του βαθμού τους, που θα διαπιστωθεί ότι δυνατόν να παραμείνουν σοβαρές και μετά τη λήψη των μέτρων που θα εισηγηθούν οι μελετητές για την περιβαλλοντικά αποδεκτή λύση.

16.5 Αξιολόγηση των αρνητικών επιπτώσεων και σύγκριση με πιθανά αποδεκτά επίπεδα τα οποία η κοινωνία αναγνωρίζει ως τέτοια ή και η επιστήμη δεν θεωρεί ότι εμπεριέχουν σημαντικό κίνδυνο ή και πιθανότητες να συμβούν. Τεκμηρίωση με συγκεκριμένα κριτήρια, με τα οποία έγινε η αξιολόγηση τους, και πάρθηκε το συμπέρασμα ότι είναι αποδεκτές οι εναπομείνουσες επιπτώσεις.